

Godt vi har modige børn, når vi voksne er nogle slapsvanser

Noget af det mest opløftende i nyere tid er børn, der lader skoletasken blive hjemme og i stedet vier en dag af deres liv på at råbe politikerne op for at tage miljø- og klimakrisen alvorligt. Det er formelt set pjækkeri, men det er først og fremmest en heroisk handling, som flertallet af os, der har for travlt med vores eget partikulære liv, aldrig får taget os sammen til at gøre.

Af: Trine Vendelboe Juul, indehaver af a2be kommunikation

Skolebørn hører hjemme i klasseværelset og ikke på gaden. Børnenes fornemmeste opgave er nemlig at uddanne og danne sig til duelige borgere, og det gør man altså bedst med en bog i hånden og ikke med et banner løftet over hovedet.

Det synspunkt er der flere, herunder måske mest markant sognepræst Marie Høgh, der med en vis fornuft har fremsat som en reaktion på de demonstrationer, som skolebørn herhjemme og i andre lande har afholdt i kølvandet på og i sympati med det svenske fænomen Greta Thunberg.

Hvor enig man i øvrigt kan være i det synspunkts afvejning af klasseværelset kontra gaden, når det gælder vores børn, så synes det fuldstændig at overse det dannelses- og duelighedsmæssige svigt, vi såkaldte voksne faktisk bliver forholdt gennem de mange demonstrationer, som har skabt overskrifter rundt omkring i verden.

Det er rigtigt nok i sig selv opsigtsvækkende, at det er børn og ikke voksne, der demonstrerer. Men ikke fordi, der er tale om raffineret pjækkeri, men fordi en masse børn og unge har fundet en sag, de finder vigtig at kæmpe for, og som de ikke har tillid til, at de voksne tager sig af. Derfor kan de ikke vente et helt skoleliv med at tage stilling og selv reagere.

Det er både trist og opløftende. Trist at det er kommet dertil, hvor der skal en 15-årig svensk skolepige med en ekstraordinær retorisk begavelse og et mod, der matcher Martin Luther Kings, til for, at det politiske parnas og store kanoner af enhver slags tænker bare et halvt spadestik dybere over, om vi egentlig har opbygget og indrettet vores samfund på en ordentlig og meningsfuld måde. Opløftende fordi det trods alt viser, at alt håb for en mere ansvarlig og bæredygtig samfundsmodel, hvor vækst, vækst, vækst og uhæmmet forbrug ikke længere skal have lov at hærge jorden og dermed indskrænke livsmulighederne for både nuværende og kommende generationer, ikke er dømt helt og aldeles ude.

Opgør med krævementaliteten

Man siger, at det er fra børn og fulde folk, man skal høre sandheden. Det gælder måske i særdeleshed meget komplekse problemstillinger, hvor der er mange interesser og dagsordener på spil. Hverken børn eller fulde folk formodes nemlig at have nok indsigt i alvorlige og væsentlige emners komplekse felt af viden, synspunkter og handlemuligheder. Så alt det ser og forstår de ikke. Men de ser til gengæld, hvad der står på bunden af det hele, det allermost fundamentale og essentielle, og så åbner de munden og siger det, de ser, højt. Det som ingen andre tør eller vil sige, fordi der er for mange modstridende interesser på spil – og måske også en egen røv at passe på.

Det turde 15-årige Greta Thunberg, da hun under COP24 i Polen tilbage i december 2018 iført ternet skovmandsskjorte og lange fletninger revsede magtfulde voksne verden over for deres umodne og uholdbare beslutninger og ikke mindst for deres kolossale nøleri med at ændre på tingene. Efter at have fremlagt den analyse, tilføjede hun uden blusel og forbehold: "If the solutions within the system is so impossible to find, maybe we should change the system itself".

Hvor meget indsigt Greta Thunberg dengang som nu har i årsagerne og de mulige konsekvenser af det, vi kalder for en klimakrise, er svært at spå om. Men til gengæld står krystalklart, at den nu 16-årige klimaaktivist, som hun er blevet døbt, har forstået, at klimakrisen ikke handler om en eller to graders temperaturstigning, smeltet indlandsis eller farveløse koralrev, men om nogle langt mere grundlæggende værdier og ideologier, som vi i alt for mange årtier har sat alt for få spørgsmålstegn ved. Det gør hun så nu – endda så eftertrykkeligt at hendes 'maybe' i ovennævnte citat på ingen måde skal opfattes som en forsigtig forespørgsel, men som en uomgængelig og indiskutabel opfordring til forandring.

Forståelsen af de mere fundamentale normer, der, som Greta Thunberg siger, "has got us into this mess", tror jeg, den svenske skolepige deler med mange af de tusindvis af andre skolebørn, som nu følger hendes eksempel og tager en dag fri for skolen for at demonstrere. De ved godt, at det er generationers grænseløse behov, produktion og forbrug, der presser naturen, dyr og miljøet, og at det er denne never ending krævementalitet, de nu som ansvarlige børn faktisk selv er villige til at betale prisen for. Men de forlanger som minimum, at de voksne ikke bare fortsætter som før, men også følger trop og ændrer kurs. Derfor demonstrerer de.

Og derfor er det mindre vigtigt, om de som 'undskyldning' for deres demonstration kan redegøre for hele den kæmpe hat, vi kalder klimakrisen. Hvem i dagens Danmark udover måske Connie Hedegaard kan i øvrigt det og kan tale kvalificeret med i den samtale på tværs af politiske, økonomiske, naturvidenskabelige skel og en masse andre skel i øvrigt?

Jeg tør i hvert fald ikke lægge hovedet på blokken. Det tør sognepræst Marie Høgh og en masse andre voksne sandsynligvis heller. Hvilket nok er en af grundene til, at vi ikke er ude på gaden for at demonstrere. For vi synes ikke, vi ved nok på *den* måde til på *DEN* måde at stå frem med vores meningers mod og ytre os. Men det behøver en del af os heller ikke, for som voksne med pæne stillinger har nogle af os fået god og rigelig adgang til de mere etablerede kanaler som tv, radio og aviser. Her kan man godt ytre sig på sin blog eller i en klumme om det ene og det andet, uden at det nødvendigvis koster en hel arbejdsdag eller for den sags skyld betyder så meget. Her har man en mikrofon eller et tastatur stillet foran sig i et forholdsvist beskyttet miljø enten i et studie eller hjemme i stuen hos sig selv. Og så kan det ligefrem være dejligt at sidde og mene noget og prøve at gøre sine holdninger gældende.

Præcis som jeg sidder og gør lige nu, hvor jeg skriver denne kronik på min bærbare pc på mit hjemmekontor med udsigt alle mine mange bøger erhvervet gennem et langt og dedikeret uddannelses- og arbejdsliv. Jeg har brugt utrolig mange timer, dage, uger og år af mit liv på at gå i skole, læse og studere og har også været mere flittig end gennemsnittet med at dele

offentligt ud af mine tanker, idéer og holdninger gennem blandt andet kronikker og et par bøger.

Men jeg har aldrig været på gaden og demonstrere. Jeg har aldrig stillet mig ud i det åbne, offentlige rum og sagt min mening højt. Jeg har aldrig haft det mod, den dannelse og den 'no bull shit' tilgang til verdenen og de problemer, den byder os. Det indrømmer jeg blankt og med en vis skamfølelse, for der har sandt at sige været nok at demonstrere for og imod. Men det har jeg ladet andre om. Det har jeg ladet dem om, der generøst ofrer en dag eller flere af deres liv for at skabe mest mulig synlighed og forhåbentlig også hørbarhed omkring deres håb og ønsker for det samfund, de er en del af.

Og lige nu lader jeg, som så mange andre, skolebørnene om at stille sig ud på gaden og kæmpe for en verden i bedre balance. Så på sin vis har Marie Høgh og andre kritikere ret. Det kan ikke være meningen, at det er skolebørn, der skal gøre det hårde arbejde og rydde op efter os. Det kan vi voksne ikke være bekendt.